

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 38/2022)

София, 21 септември 2022 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 15.09.2022 г.	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	7
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	9
3.1	Зърнени и маслодайни култури	9
3.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 15.09.2022 г.

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

По оперативни данни, към 15.09.2022 г. продукцията от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно изпреварва съответно с 58,2% и 18,1% отчетената по същото време на миналата година, което се дължи на по-бързия темп на прибиране на реколтата през настоящата кампания. Засега и при двете култури се наблюдават по-ниски средни добиви от декар спрямо година по-рано.

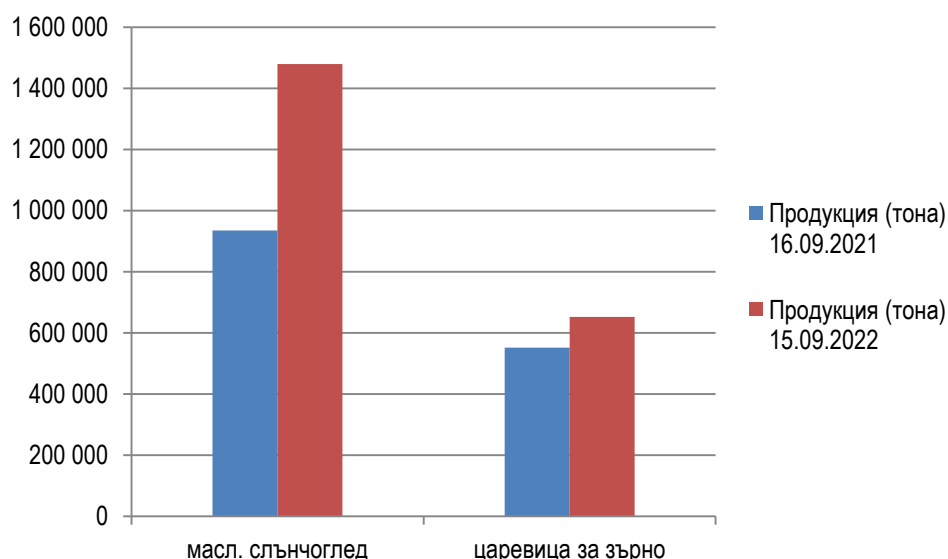
Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 15.09.2022 г.

	15.09.2022					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	913 654	665 091	72,8%	1 478 865	222	9,0%	67,9%	58,2%	-5,9%
царевица за зърно	526 987	136 774	26,0%	651 921	477	-8,1%	36,5%	18,1%	-13,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж.

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 15.09.2022 г., сравнено със същия период на 2021 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Вследствие на намаление както на площите, така и на средните добиви, събраните количества тютюн от трите наблюдавани типа са с между 25,5% (Ориенталски) и 49% (Вирджиния) под миналогодишните.

Площи и производство на тютюн към 15.09.2022 г.

	15.09.2022				Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране	Реколтирани площи	Продукция	Среден добив
Тютюн-Ориенталски	1 861	1 847	2 555	138	-20,6%	-21,2%	-25,5%	-5,5%
Тютюн-Вирджиния	588	521	480	92	-38,5%	-39,3%	-49,0%	-16,4%
Тютюн-Бърлей	177	177	329	186	-7,3%	-4,8%	-33,9%	-30,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към средата на м. септември 2022 г. добитите количества полски домати и зеле са съответно с 15,3% и 62,6% повече на годишна база. При домати това е в резултат на повишения среден добив, а при зелето - на по-големия размер реколтирани площи до момента. На този етап продукцията от картофи, краставици, дини и пъпеши от открити площи е в рамките на 18,9% - 36,6% под отчетената година по-рано. По-слабо изоставане се наблюдава при пипера – с 1,9%.

Общо за периода от началото на 2022 г. досега производството на оранжерийни домати нараства с близо 14% на годишна база, докато при оранжерийните краставици е налице незначително намаление (с 0,5%).

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 15.09.2022 г.

	15.09.2022				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи	Реколтирани площи	Производство	Среден добив
картофи	9 082	4 356	74 097	1 701	-14,4%	-14,1%	-18,9%	-5,6%
зеле	1 506	407	8 386	2 060	23,4%	62,8%	62,6%	-0,1%
дини	3 297	3 282	75 091	2 288	-33,5%	-29,1%	-26,5%	3,7%
пъпеши	2 057	2 030	20 349	1 002	-26,0%	-24,5%	-36,6%	-16,0%
пипер на открито	2 296	2 055	26 811	1 305	-14,8%	-8,8%	-1,9%	7,7%
домати на открито	2 251	2 024	33 704	1 665	0,1%	0,8%	15,3%	14,4%
краставици на открито*	497	467	6 269	1 342	-2,4%	-5,8%	-19,5%	-14,5%
ягоди на открито	860	845	5 864	694	-	-	-	-
домати в оранжерии	478	432**	43 347	10 034	12,7%	-0,2%	13,9%	14,1%

	15.09.2022				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи	Реколтирани площи	Производство	Среден добив
красставици в оранжерии	440	405**	43 405	10 717	43,8%	3,3%	-0,5%	-3,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

* вкл. корнишони

** данните са за разгънати реколтирани площи

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Последните оперативни данни сочат ръст на прибраната продукция при повечето наблюдавани трайни насаждения спрямо същия период на миналата година - с между 5,1% (десертно грозде) и 30,9% (винено грозде), дължащ се на увеличение на реколтираните площи и/или на средните добиви от декар. Производството на сливи и кайсии е малко под нивото отпреди една година (респективно с 0,3% и 6,2%), поради по-ниските средни добиви. Беритбата на орехи е в начален етап, като до момента са добити 332 тона.

Площи и производство от трайни насаждения към 15.09.2022 г.

	15.09.2022				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 396	646	5 023	778	16,4%	18,2%	1,6%
круши	624	230	1 330	578	3,6%	18,3%	14,2%
праскови	2 915	2 880	26 926	935	0,4%	26,9%	26,4%
сливи	9 261	7 323	42 156	576	16,0%	-0,3%	-14,0%
кайсии	2 984	2 984	21 570	723	1,2%	-6,2%	-7,3%
орехи	8 823	296	332	112	-24,5%	-33,2%	-11,8%
малини	1 768	1 560	6 236	400	-8,8%	9,8%	20,5%
лозя винени	31 901	5 362	29 132	543	38,9%	30,9%	-5,7%
лозя десертни	2 707	1 421	8 096	570	-1,0%	5,1%	6,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площите за реколтиране се изчисляват като от плододаващите площи се извадят площите, нереколтирани поради климатични и други причини.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2022/23 пазарна година

За втора поредната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ не е реализиран износ на пшеница, ечемик и рапица. При липса на отчетени количества и по същото време на 2021 г., намалението на общия експорт на пшеница и ечемик през порта от началото на настоящата пазарна година до момента на годишна база се запазва на нива от съответно 69,2% и 87,2%. Все още не са преминавали товари с рапица от реколта `2022.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	04.07.2021 – 18.09.2021	04.07.2022 – 18.09.2022	Изменение на годишна база
пшеница	679 977	209 272	-69,2%
ечемик	52 572	6 706	-87,2%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2022 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

2021/2022 пазарна година

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през изминалата 2021/22 пазарна година извън страната са реализирани общо 5 820,3 хил. тона пшеница, 443,5 хил. тона ечемик и 282 хил. тона рапица. Количествата бележат значителен ръст спрямо предходния сезон, съответно с 63,1%, 39% и 46,5%.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2022/23 пазарна година

През първите две седмици на пазарната 2022/23 година не е осъществен износ на царевица и слънчоглед от наблюдаваните пристанища във Варна и Бургас (при реализиран такъв на 57,3 хил. тона царевица през пристанище Варна за аналогичния период на миналия сезон).

2021/2022 пазарна година

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевица и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

По предварителни данни на НСИ, през периода септември 2021 г. – юни 2022 г. износът на царевица е с 5,5% по-нисък на годишна база, до 1 563,3 хил. тона, а този на слънчоглед – с 19,4%, до 570,6 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

2022/23 пазарна година

От началото на юли 2022 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

2021/2022 пазарна година

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през изтеклата 2021/22 година в страната са внесени 65,9 хил. тона пшеница, което представлява ръст от над два пъти и половина спрямо предходния сезон. Същевременно, доставките на ечемик и рапица от чужбина са спаднали съответно с 15% (до 1,5 хил. тона) и с 33,4% (до 52 хил. тона).

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Вносът на царевица и слънчоглед за десетте месеца на пазарната 2021/22 година бележи увеличение на годишна база, респективно с 50,2% (до 97,7 хил. тона) и с 19,2% (до 979,1 хил. тона).

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари - юни 2022 г. в страната са внесени 172 хил. тона пресни зеленчуци и 199,5 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 5,8% по-малко и с 9,8% повече в сравнение със същия период на 2021 г.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през м. януари – юни 2022 г., сравнено със същия период на 2021 г., тона

Поток	Продукти	януари - юни 2021	януари – юни 2022	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	182 639	172 001	-5,8%
	пресни плодове	181 693	199 454	9,8%
Износ	пресни зеленчуци	33 652	20 512	-39,0%
	пресни плодове	23 649	43 678	84,7%

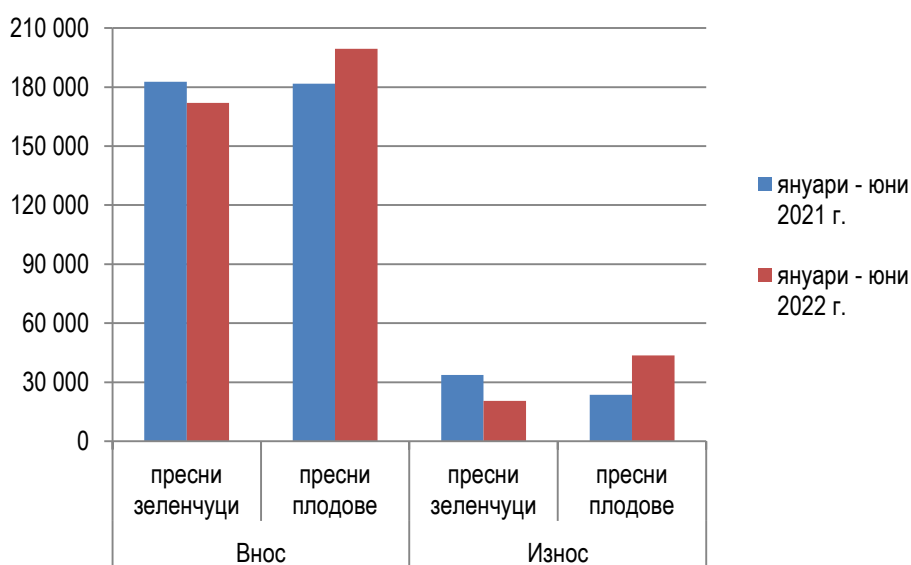
Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2021 г. и 2022 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Намалението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи главно на по-малките доставки на домати (с 9 хил. тона или 14,6%), краставици и корнишони (с 3,6 хил. тона или 16,8%), лукови зеленчуци (с 2,8 хил. тона или 14,9%) и пиперки (с 1,3 хил. тона или 7,3%). Съществено понижение е налице и при импорта на тикви (с 6,1%) и марули (със 17,7%), докато доставките на картофи и гъби нарастват съответно с 24,4% и 16,1%.

При пресните плодове водещ остава вносът на citrusови плодове и банани - общо 110,5 хил. тона (55,4% от целия внос на пресни плодове за периода) или с 4,6% повече на годишна база. Сравнително голям дял (16,1%) заемат доставките на ябълки, при които се наблюдава ръст от 35,6%. Внесените количества ягоди, круши, дини, киви, черупкови плодове, кайсии и вишни са с от 5% (ягоди) до над два пъти (вишни) над отчетените за същия период на 2021 г., а намаление е налице при прасковите (с 2,8%), гроздето (с 9,3%), черешите (с 26,7%) и пъпешите (с 31%).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Данните за първото шестмесечие на 2022 г. сочат спад на износа на пресни зеленчуци с 39% спрямо година по-рано, до 20,5 хил. тона и увеличение на този на пресни плодове с 84,7%, до 43,7 хил. тона.

В сравнение със същия период на 2021 г. се отчита намаление на експорта на повечето основни пресни зеленчуци - домати, краставици, пиперки, зеле, лук, тикви, бобови зеленчуци, гъби и сладка царевица, вариращо от 10,6% (домати) до близо 100% (сладка царевица). Реализираното извън страната количество картофи нараства два пъти и половина на годишна база, но остава сравнително малко (413 тона).

Регистрираният износ на пресни плодове за периода представлява до голяма степен реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. предимно citrusови плодове. Експортът на дини бележи ръст от близо пет пъти на годишна база, до 10,8 хил. тона. Чувствително повече са и изнесените череша, дюли, круши и кайсии - с между 66,5%

(череша) и над два пъти (кайсии), докато реализацията на черупкови плодове, ягоди, праскови, вишни и ябълки се свива в границите от 38,1% до 80,6%.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 14 септември 2022 г. средната изкупна цена на слънчоглед за страната бележи спад от 9,4% на седмична база. По-слабо седмично поевтиняване се наблюдава при пшеницата (хлебна и фуражна), рапицата и царевицата – в рамките на 1,3% - 2,6%. Единствено ечемикът се изкупува на малко по-висока цена, с 0,5%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 14.09.2022 г., лв./тон без ДДС

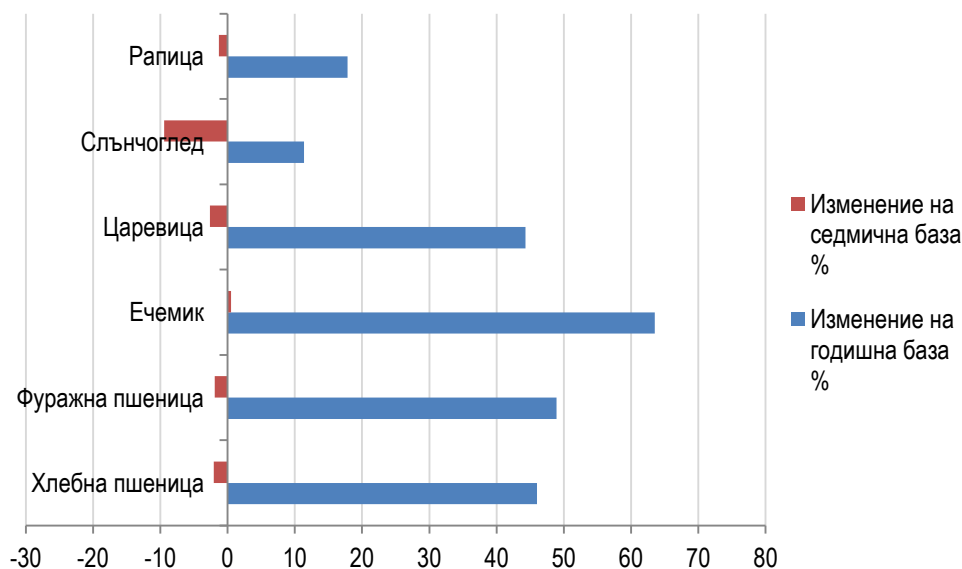
	15.09.2021	07.09.2022	14.09.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	424	632	619	46,0	-2,1
Фуражна пшеница	409	621	609	48,9	-1,9
Ечемик	348	566	569	63,5	0,5
Царевица	411	609	593	44,3	-2,6
Слънчоглед	942	1 158	1 049	11,4	-9,4
Рапица	980	1 170	1 155	17,9	-1,3

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Спрямо същия период на 2021 г., царевицата, пшеницата и ечемикът са поскъпнали с между 44,3% и 63,5%. Годишното повишение на цените на маслодайните култури е умерено – 11,4% при слънчогледа и 17,9% при рапицата.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 14.09.2022 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

При търговията на едро с плодове и зеленчуци се отчитат разнопосочни седмични ценови изменения. Зеленият и червеният пипер, оранжерийните краставици и дините се предлагат от 1,6% до 8,5% по-евтино спрямо предходната седмица, докато ябълките, зелето и домати (оранжерийни и полски) поскъпват с между 0,8% и 8,6%. Без промяна остават цените на картофите и прасковите.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 16.09.2022 г., лв./кг

	17.09.2021	09.09.2022	16.09.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,74	1,02	1,02	37,8	0,0
домати (оранжерийни)	1,71	2,07	2,22	29,8	7,2
домати (открити площи)	1,28	1,75	1,90	48,4	8,6
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,00	2,23	2,15	7,5	-3,6
краставици (открити площи)	1,79	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,55	1,63	1,60	3,2	-1,8
пипер (червен)	1,87	1,90	1,87	0,0	-1,6
зеле	1,01	0,89	0,94	-6,9	5,6
дини	0,44	0,82	0,75	70,5	-8,5
пъпеши	1,10	*	*	-	-
праскови	2,10	1,86	1,86	-11,4	0,0
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,32	1,33	1,34	1,5	0,8
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,69	*	1,95	15,4	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Към средата на м. септември 2022 г. средните цени на едро на домати (от открити площи и оранжерийни), картофите и дините бележат ръст в границите от 29,8% до 70,5% на годишна база. Цените на ябълките, зеления пипер, оранжерийните краставици и десертното грозде също са над миналогодишните – в рамките на 1,5% - 15,4%. Изключение правят зелето и прасковите, които са поевтинели съответно с 6,9% и 11,4%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 16.09.2022 г.

